

Testamenten och medarbetares möjlighet att vara testamentsvittnen

Syfte

Klargörande avseende testamente och vad som gäller om medarbetare ombeds att vara testamentsvittne.

Förändringar sedan föregående version

Förlängd giltighet av befintlig version.

Bakgrund

När en person dör, måste den avlidnes egendom överföras till nya innehavare. Lagreglerna om hur egendomen ska fördelas finns i ärvdabalken (1598:637). Fördelningen kan ske på två olika sätt, antingen genom arv eller genom testamente. Arv innebär att fördelningen sker genom lagens regler och testamente innebär att fördelningen av egendom sker enligt den avlidnes vilja.

För att ett testamente ska vara giltigt måste vissa formkrav vara uppfyllda. Testamentet ska upprättas skriftligen och undertecknas samt bevittnas av två samtidigt närvarande vittnen. Vittnena måste

underteckna testamentet och känna till att det är ett testamente de bevittnar.

Vid brådskande fall, där det på grund av exempelvis sjukdom inte finns tid eller möjlighet att upprätta ett vanligt testamente, finns det möjlighet att i stället upprätta ett nödtestamente. Ett nödtestamente kan antingen upprättas skriftligen och undertecknas utan vittnen närvarande alternativt upprättas muntligen inför två vittnen.

Vittnena får enligt lag inte utgöras av familj, nära släktingar eller någon annan som har ett intresse i testamentet, se 10 kap. 4 § ärvdabalken. Av denna anledning är det inte ovanligt att vårdpersonal får frågan att bevittna patienters testamenten eller nödtestamenten. Den som ställer upp som vittne gör detta i egenskap av privatperson och kan komma att kallas att vittna i en eventuell framtida arvstvist.

Arbetsbeskrivning

Generellt

Hälso- och sjukvårdens medarbetare ska inte medverka vid upprättandet av en patients testamente. Det är heller inte lämpligt att medarbetare generellt ställer upp som testamentsvittnen. Tvärt om bör medarbetare i frågor av detta slag hänvisa patienten till en advokat eller annan sakkunnig på området. Den hjälp som medarbetare kan ge patienten bör inskränkas till att leta reda på telefonnummer, adresser m.m. I annat fall finns risken att den som vill upprätta testamentet får felaktig juridisk

information eller på ett eller annat sätt påverkas i sina avsikter när det gäller det sakliga innehållet i testamentet. Patienten kan även känna sig förpliktad att testamentera egendom till den medarbetare som denne är beroende av för vård.

Bevittnande av testamente i särskilda fall

Det kan hända att medarbetare i särskilda fall ombeds att bevittna ett testamente eller nödtestamente åt en patient som är svårt sjuk eller skadad och med en kort förväntad överlevnadstid. Om detta blir aktuellt, bör medarbetaren först samråda med närmaste chef. Medarbetare skulle i särskilda fall, där ett önskat testamente inte annars över huvud taget blir upprättat, kunna bevittna testamente eller nödtestamente. De medarbetare som agerar vittnen bör inte ha varit direkt inblandade i vården av den sjuke eller skadade.

Nödtestamente

I den situationen att en patient ligger för döden och åtgärder eller interna kontakter enligt vad som beskrivs ovan inte hinner vidtas, bör vårdpersonal vid önskemål från patienten, lyssna till vad patienten har att säga rörande hens vilja avseende fördelning av egendom efter döden.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: NU-sjukvården

Innehållsansvar: Victoria Bjerendal, (vicbj2), Jurist

Godkänd av: Anders Kullbratt, (andku), Sjukhusdirektör bitr

Dokument-ID: NU10099-1908350447-36

Version: 5.0

Giltig från: 2026-02-18

Giltig till: 2028-02-03